

2025/1788

8.9.2025

DYREKTYWA RADY (UE) 2025/1788

z dnia 24 czerwca 2025 r.

**w sprawie ustanowienia szczegółowych warunków wykonywania prawa głosowania
i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce
zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami**

(wersja przekształcona)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 22 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Do dyrektywy Rady 93/109/WE ⁽²⁾ należy wprowadzić szereg zmian. W celu zapewnienia jasności dyrektywa ta powinna zostać przekształcona.
- (2) Art. 20 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) i art. 22 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) przyznaje obywatelom Unii mającym miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania na takich samych warunkach jak obywatele przyjmującego państwa członkowskiego. Prawo to, potwierdzone również w art. 39 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), stanowi szczególny wyraz zasady równości i niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową ustanowionej w art. 21 Karty. Wynika ono również z prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu przewidzianego w art. 20 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) i art. 21 TFUE oraz art. 45 Karty.
- (3) Szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego określono w dyrektywie 93/109/WE.
- (4) W sprawozdaniu na temat obywatelstwa UE z 2020 r. Komisja podkreśliła potrzebę aktualizacji, doprecyzowania i wzmocnienia przepisów dotyczących wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w celu zapewnienia, by wspierały one szeroki i pluralistyczny udział przemieszczających się obywateli Unii w tych wyborach. W związku z tym, biorąc również pod uwagę doświadczenie zdobyte w związku ze stosowaniem dyrektywy 93/109/WE w odniesieniu do kolejnych wyborów oraz zmiany wynikające z poprawek wprowadzonych w Traktatach, należy dokonać aktualizacji szeregu przepisów tej dyrektywy.
- (5) Art. 22 ust. 2 TFUE nie narusza przepisów art. 223 ust. 1 TFUE, który przewiduje ustanowienie jednolitej procedury wyborczej do Parlamentu Europejskiego we wszystkich państwach członkowskich zgodnie z zasadami wspólnymi dla wszystkich państw członkowskich.
- (6) Aby zapewnić obywatelom Unii mieszkającym w państwach członkowskich, których nie są obywatelami (zwanymi dalej „obywatelami Unii będącymi obywatelami innego państwa członkowskiego”), możliwość wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego na takich samych warunkach jak obywatele przyjmującego państwa członkowskiego, należy doprecyzować warunki rejestracji i uczestnictwa w takich wyborach, aby zapewnić równe traktowanie obywateli Unii będących obywatelami danego państwa i obywateli Unii będącymi obywatelami innego państwa członkowskiego. W szczególności obywatele Unii chcący głosować i kandydować w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim miejsca zamieszkania powinni być traktowani jednakowo w odniesieniu do wszelkich warunków dotyczących okresu pobytu, które muszą spełnić, aby móc skorzystać z tego prawa, a także dowodów wymaganych na potwierdzenie spełnienia takich warunków.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 17 czerwca 2025 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiająca szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz.U. L 329 z 30.12.1993, s. 34.)

- (7) Należy szanować przysługujące obywatelom Unii prawo wyboru państwa członkowskiego, w którym chcą oni uczestniczyć w wyborach do Parlamentu Europejskiego, przy czym należy zastosować właściwe środki, aby zapewnić, że nikt nie będzie mógł głosować więcej niż jeden raz ani kandydować w więcej niż jednym państwie.
- (8) Zgodnie z międzynarodowymi i europejskimi standardami, w tym z wymogami Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz z przepisami europejskiej konwencji praw człowieka i podstawowych wolności, państwa członkowskie powinny nie tylko uznawać i szanować prawo obywateli Unii do głosowania i kandydowania, ale także zapewniać im łatwy dostęp do praw wyborczych poprzez usunięcie jak największej liczby przeszkód utrudniających udział w wyborach.
- (9) Aby umożliwić obywatelom Unii korzystanie z prawa głosowania i kandydowania w wyborach w państwie miejsca zamieszkania, należy ich wpisać do rejestru wyborców z odpowiednim wyprzedzeniem przed dniem wyborów. Formalności związane z taką rejestracją powinny być możliwie jak najprostsze. Aby zostać zarejestrowanym, wystarczające powinno być przedstawienie przez zainteresowanego obywatela Unii ważnego dowodu tożsamości i formalnego oświadczenia zawierającego elementy świadczące o jego uprawnieniu do udziału w wyborach. Po zarejestrowaniu obywatele Unii będący obywatelami innego państwa członkowskiego powinni pozostawać w rejestrze wyborców na takich samych warunkach jak obywatele Unii będący obywatelami danego państwa członkowskiego, dopóki spełniają warunki korzystania z prawa do głosowania. W stosownych przypadkach obywatele Unii powinni móc przekazać właściwym organom dane kontaktowe, aby organy te mogły regularnie przekazywać im informacje.
- (10) Chociaż państwa członkowskie są uprawnione do decydowania o prawie obywateli zamieszkujących poza ich terytorium do głosowania lub kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, fakt wpisania obywatela Unii będącego obywatelem innego państwa członkowskiego do rejestru wyborców w państwie członkowskim ich miejsca zamieszkania nie powinien sam w sobie stanowić podstawy do jego skreślenia z rejestru wyborców w państwie członkowskim pochodzenia do celów innego rodzaju wyborów.
- (11) W celu zapewnienia równego traktowania obywateli Unii będących obywatelami innego państwa członkowskiego, którzy chcą skorzystać z prawa kandydowania w wyborach w państwie członkowskim ich miejsca zamieszkania, obywatele ci powinni być zobowiązani do przedstawienia takich samych dokumentów, jakie wymagane są od kandydatów będących obywatelami danego państwa członkowskiego. Aby jednak państwa członkowskie mogły stwierdzić, że obywatelom tym przysługuje prawo określone w art. 20 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) i art. 22 ust. 2 TFUE, powinny mieć możliwość wprowadzenia wymogu przedstawienia formalnego oświadczenia zawierającego elementy niezbędne do wykazania ich uprawnienia do kandydowania w określonych wyborach.
- (12) Aby umożliwić dokładną identyfikację wyborców i kandydatów zarejestrowanych zarówno w państwie członkowskim ich pochodzenia, jak i w państwie członkowskim ich miejsca zamieszkania, państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia wymogu, by dane przekazywane przez obywateli Unii przy składaniu wniosku o wpisanie do rejestru wyborców lub na listę kandydatów w wyborach w państwie członkowskim ich miejsca zamieszkania, zawierał także osobisty numer identyfikacyjny lub numer seryjny ważnego dowodu tożsamości lub dokumentu podróży.
- (13) Obywatele Unii, którzy zostali pozbawieni prawa głosowania lub kandydowania w wyborach na mocy indywidualnego wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym lub karnym przez właściwy organ, powinni być pozbawieni możliwości korzystania z tego prawa w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim miejsca zamieszkania. Państwa członkowskie powinny móc wprowadzić wymóg złożenia formalnego oświadczenia od danego obywatela składającego wniosek o rejestrację jako wyborca potwierdzającego, że nie został on pozbawiony prawa do głosowania. W przypadku kandydowania w wyborach w państwie miejsca zamieszkania obywatele Unii powinni być zobowiązani do przedstawienia oświadczenia potwierdzającego, że nie zostali pozbawieni prawa do kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego.
- (14) Państwo członkowskie miejsca zamieszkania powinno mieć możliwość sprawdzenia, czy obywatele Unii, którzy wyrazili chęć skorzystania z prawa do kandydowania w wyborach, nie zostali pozbawieni tego prawa w państwie członkowskim ich pochodzenia. W przypadku gdy państwo członkowskie otrzyma stosowny wniosek od państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, powinno ono dostarczyć niezbędne potwierdzenie w terminie umożliwiającym skuteczną ocenę dopuszczalności kandydatury. Wymieniane dane osobowe mogą być przetwarzane wyłącznie w tym celu. Zważywszy na fundamentalne znaczenie praw wyborczych, nieprzekazanie informacji o statusie obywatela Unii przez państwo członkowskie pochodzenia w określonym terminie nie powinno prowadzić do pozbawienia danej osoby prawa do kandydowania w państwie członkowskim miejsca zamieszkania. W przypadkach, w których stosowne informacje zostają przekazane na późniejszym etapie, państwo członkowskie miejsca zamieszkania powinno zapewnić, za pomocą odpowiednich środków i zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym, aby obywatele Unii pozbawieni prawa do kandydowania w swoim państwie członkowskim pochodzenia, których zarejestrowano jako kandydatów lub którzy zostali już wybrani, nie mogli zostać wybrani lub nie mogli wykonywać swojego mandatu.

- (15) Uwzględniając fakt, że procedura dopuszczalności w danym państwie członkowskim z konieczności obejmuje działania administracyjne odnoszące się do obywateli innego państwa członkowskiego dodatkowe w stosunku do działań odnoszących się do obywateli danego państwa członkowskiego, należy umożliwić państwom członkowskim określenie terminów przedkładania zgłoszeń kandydatur przez obywateli Unii, będący obywatelami innego państwa członkowskiego, innych niż terminy określone w odniesieniu do swoich obywateli. Wszelkie różnice w terminach powinny być ograniczone do tego, co jest konieczne i proporcjonalne do celu, jakim jest umożliwienie uwzględnienia w odpowiednim czasie informacji przekazywanych przez państwo członkowskie pochodzenia. Ustalenie takiego oddzielnego terminu nie powinno wpłynąć na terminy wynikające z obowiązku przekazywania powiadomień przez inne państwa członkowskie zgodnie z niniejszą dyrektywą.
- (16) Aby zapobiegać wielokrotnemu głosowaniu lub sytuacjom, w których ta sama osoba kandydowałaby więcej niż jeden raz w tych samych wyborach, państwa członkowskie powinny wymieniać się informacjami pochodzącymi z formalnych oświadczeń wyborców unijnych i obywateli Unii uprawnionych do kandydowania w wyborach. Ponieważ państwa członkowskie wykorzystują różne dane do identyfikacji obywateli, należy przewidzieć wspólny zestaw danych, który pozwoli na dokładne identyfikowanie wyborców unijnych i obywateli Unii uprawnionych do kandydowania w wyborach i uniemożliwianie im głosowania lub kandydowania w wyborach więcej niż jeden raz. Dane osobowe podlegające wymianie powinny być ograniczone do minimum niezbędnego do osiągnięcia tych celów. Państwa członkowskie powinny podawać te informacje w odpowiednim terminie przed dniem wyborów. Państwa członkowskie powinny przeprowadzić wymianę informacji w sposób, który nie spowoduje niepotrzebnych obciążeń administracyjnych ich właściwych organów. Bez uszczerbku dla krajowych przepisów dotyczących wpisywania wyborców do rejestru i składania kandydatur, państwo członkowskie miejsca zamieszkania powinno rozpocząć przekazywanie dostępnych danych nie później niż sześć tygodni przed dniem rozpoczęcia okresu wyborczego. Dane wymieniane przez państwa członkowskie powinny być jak najdokładniejsze, a państwa członkowskie powinny móc je aktualizować, z uwzględnieniem krajowych przepisów na temat wpisywania wyborców do rejestru i składania kandydatur.
- (17) Wymiana informacji między państwami członkowskimi w celu zapobieżenia wielokrotnemu głosowaniu lub sytuacjom, w których ta sama osoba kandydowałaby więcej niż jeden raz w tych samych wyborach, nie powinna uniemożliwiać ich obywatelom głosowania ani kandydowania w wyborach innego rodzaju. Aby ułatwić komunikację między organami krajowymi, należy zobowiązać państwa członkowskie do wyznaczenia jednego punktu kontaktowego do celów tej wymiany informacji. W przeszłości Komisja opracowała ramy, które mają być stosowane wyłącznie przez państwa członkowskie, na ich odpowiedzialność, do wymiany niezbędnych danych. Te ramy powinny zostać ujęte w niniejszej dyrektywie w celu dalszego wspierania wymiany informacji między właściwymi organami państw członkowskich. Państwa członkowskie będą pełnić funkcję odrębnych administratorów danych osobowych w tym zakresie. Ramy te powinny dawać państwom członkowskim dostęp wyłącznie do danych tych obywateli Unii mieszkających na ich terytorium wyborczym, którzy jednoznacznie wyrazili chęć bycia wpisanymi do rejestru wyborców w tych państwach lub kandydowania, oraz własnych obywateli, którzy jednoznacznie wyrazili chęć głosowania lub kandydowania w państwie członkowskim miejsca zamieszkania.
- (18) W celu określenia zakresu odpowiedzialności, obowiązków i norm technicznych dotyczących korzystania z tych ram należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze zgodnie z rozdziałem IV rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽³⁾. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽⁴⁾.
- (19) Dostępność informacji na temat praw i procedur wyborczych jest kluczowym warunkiem zapewnienia skutecznego wykonywania prawa przewidzianego w art. 20 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) i art. 22 ust. 2 TFUE. Konkretnie oznacza to, że takie informacje powinny być dostępne nie tylko dla osób z niepełnosprawnościami, lecz także dla osób nieposiadających umiejętności cyfrowych, w szczególności osób starszych, co należy osiągnąć poprzez zapewnienie, by komunikacja przebiegała z wykorzystaniem więcej niż jednego kanału.
- (20) Brak odpowiednich informacji w kontekście procedur wyborczych wpływa na korzystanie przez obywateli z przysługujących im praw wyborczych w ramach ich praw jako obywateli Unii. Ma on również wpływ na zdolność właściwych organów do wykonywania ich praw i wywiązywania się z obowiązków. Państwa członkowskie powinny być zobowiązane do wyznaczenia organów odpowiedzialnych za udzielanie obywatelom Unii stosownych informacji na temat ich praw określonych w art. 20 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) i art. 22 ust. 2 TFUE oraz krajowych przepisów i procedur dotyczących udziału w wyborach do Parlamentu Europejskiego i organizacji tych wyborów. W celu zapewnienia skuteczności komunikacji informacje powinny być przekazywane w jasnym i prostym języku. Oznacza to, że informacje należy przekazywać w formie, którą osoba zainteresowana rozumie lub według racjonalnych oczekiwań powinna zrozumieć.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (21) W celu zwiększenia dostępności informacji o wyborach informacje te powinny być udostępniane, na przykład na ogólnodostępnej stronie internetowej, w co najmniej jednym języku urzędowym Unii innym niż język urzędowy lub języki urzędowe przyjmującego państwa członkowskiego, powszechnie rozumianym przez jak największą liczbę obywateli Unii mieszkających na jego terytorium. Tłumaczenia na te inne języki powinny mieć charakter czysto informacyjny i nie powinny wywoływać skutków prawnych. Jeśli prawdziwość informacji zawartych w tłumaczeniach zostanie podana w wątpliwość, za wersje wiążące prawnie uznaje się wyłącznie wersje w języku lub językach urzędowych tego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie mogą posługiwać się różnymi językami urzędowymi Unii w określonych częściach swojego terytorium lub regionach w zależności od tego, jaki język jest zrozumiały dla największej grupy obywateli Unii tam mieszkających.
- (22) Zgodnie z art. 22 ust. 2 TFUE wszelkie odstępstwa od przepisów ogólnych niniejszej dyrektywy muszą być uzasadnione specyficznymi problemami danego państwa członkowskiego oraz muszą być zgodne z wymogami określonymi w art. 52 Karty, a w szczególności wszelkie ograniczenia w korzystaniu z prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego muszą być przewidziane ustawą i być zgodne z zasadami proporcjonalności i konieczności. Ponadto każde takie odstępstwo musi być zgodne z art. 47 Karty.
- (23) Takie specyficzne problemy mogą powstawać w państwie członkowskim, w którym odsetek obywateli Unii w wieku uprawniającym do głosowania, mających miejsce zamieszkania w tym państwie, lecz niebędących jego obywatelami, znacznie przekracza średnią. Odstępstwa dotyczące prawa do głosowania powinny być uzasadnione, w przypadku gdy tacy obywatele Unii stanowią ponad 20 % ogółu wyborców. Odstępstwa takie powinny opierać się na, kryterium okresu zamieszkania.
- (24) Państwo członkowskie, w którym odsetek obywateli Unii w wieku uprawniającym do głosowania mających miejsce zamieszkania w tym państwie, lecz niebędących jego obywatelami, przekracza 20 % ogólnej liczby mających tam miejsce zamieszkania obywateli Unii w wieku uprawniającym do głosowania, powinno mieć możliwość ustanowienia, zgodnie z art. 22 ust. 2 TFUE, szczególnych przepisów dotyczących składu list kandydatów.
- (25) W niektórych państwach członkowskich mający tam miejsce zamieszkania obywatele innych państw członkowskich mają prawo głosowania w wyborach do parlamentów narodowych. Niektóre przepisy niniejszej dyrektywy nie muszą więc być stosowane w takich państwach członkowskich.
- (26) Dane statystyczne dotyczące wykonywania praw wyborczych i stosowania niniejszej dyrektywy mogą być przydatne przy określaniu środków niezbędnych do zapewnienia skutecznego wykonywania praw wyborczych obywateli Unii. Takie dane statystyczne mogą pomóc w ocenie wprowadzonych środków wspierających udział obywateli Unii w wyborach i przynieść efektywniejsze rozwiązania. Do celów unijnych i krajowych środków strategicznych wspierających wysoką frekwencję wyborczą oraz ułatwiających wykonywanie praw wyborczych użyteczne mogą być zwłaszcza dane statystyczne, jeśli są dostępne, dotyczące udziału w wyborach obywateli Unii będących obywatelami innego państwa członkowskiego, takie jak dane dotyczące rejestracji wyborców i kandydatów oraz frekwencji wyborczej, a także zagregowane zanonimizowane dane dotyczące narodowości, wieku, języka i miejsca pobytu. Dane takie mogą być gromadzone, z pełnym poszanowaniem mających zastosowanie przepisów dotyczących ochrony danych, poprzez między innymi ankiety lub dowolne metody pozyskiwania informacji ze źródeł publicznych lub administracyjnych. Procesy takie mogłyby wspierać europejska sieć współpracy w zakresie wyborów, poprzez opracowanie wspólnych ram odniesienia dotyczących gromadzenia danych na temat udziału w wyborach obywateli Unii będących obywatelami innego państwa członkowskiego.
- (27) Do celów usprawnienia gromadzenia danych na potrzeby wyborów do Parlamentu Europejskiego konieczne jest wprowadzenie regularnego monitorowania i składania sprawozdań z wdrażania przez państwa członkowskie. Komisja wspiera takie monitorowanie i składanie sprawozdań, w tym poprzez rozesłanie do państw członkowskich, w odpowiednim terminie przed dniem wyborów do Parlamentu Europejskiego, kwestionariusza dotyczącego udziału obywateli Unii w wyborach. Kwestionariusz ten jest sporządzany we współpracy z europejską siecią współpracy w zakresie wyborów. Jednocześnie Komisja powinna oceniać stosowanie niniejszej dyrektywy i przedkładać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z tej oceny po każdym wyborach do Parlamentu Europejskiego.
- (28) Gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych do celów uzyskania danych statystycznych na temat udziału w wyborach obywateli Unii będących obywatelami innego państwa członkowskiego, a także udostępnianie takich danych opinii publicznej i Komisji powinno przebiegać w pełnej zgodności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁽⁹⁾, w tym z zasadami celowości, minimalizacji danych, ograniczenia przechowywania oraz integralności i poufności danych. W szczególności przetwarzanie danych do celów statystycznych powinno podlegać odpowiednim zabezpieczeniom zgodnie z art. 89 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679 oraz art. 13 rozporządzenia (UE) 2018/1725. W tym kontekście dane powinny być przekazywane z zastosowaniem technologii służących wzmocnieniu ochrony prywatności specjalnie zaprojektowanych do celów wdrożenia tych zasad. Dane statystyczne przetwarzane do celów niniejszej dyrektywy powinny być zagregowane w takim stopniu, by nie można było zidentyfikować poszczególnych osób, i zanonimizowane przed zagregowaniem.

(⁹) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

- (29) Konieczne jest, aby Komisja przeprowadziła własną ocenę stosowania niniejszej dyrektywy w rozsądnym terminie po tym, jak wybory do Parlamentu Europejskiego odbędą się co najmniej dwukrotnie.
- (30) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia wymogu, by obywatele Unii będący obywatelami innego państwa członkowskiego podawali określone dodatkowe dane w ramach formalnych oświadczeń, które obywatele ci muszą składać w kontekście wykonywania swoich praw wyborczych. Aby uwzględnić zmieniające się wymogi i praktyki krajowe należy przekazać Komisji, zgodnie z art. 290 TFUE, uprawnienia do przyjmowania aktów w sprawie zmiany listy danych polegającej jedynie na dodawaniu elementów do takiej listy. Wszystkie środki przyjęte w ramach wykonywania tych delegowanych uprawnień powinny być niezbędne i proporcjonalne do osiągnięcia celów dyrektywy. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁽⁶⁾ W szczególności, aby zapewnić terminowy dostęp do wszystkich informacji dotyczących przygotowania aktów delegowanych, Rada otrzymuje wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a jej eksperci systematycznie biorą udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (31) Państwa członkowskie, poprzez ratyfikację Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, oraz Unia, poprzez zawarcie tej konwencji na mocy decyzji Rady 2010/48/WE⁽⁷⁾, zobowiązały się do zapewnienia przestrzegania tej konwencji. Aby wspierać pluralistyczny i równy udział w wyborach osób z niepełnosprawnościami, należy zapewnić, aby warunki dotyczące korzystania przez obywateli Unii będących obywatelami innego państwa członkowskiego, z prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego należały uwzględniały potrzeby obywateli z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- (32) Rozporządzenia (UE) 2016/679 i (UE) 2018/1725 mają zastosowanie w odniesieniu do danych osobowych przetwarzanych w związku z wdrażaniem niniejszej dyrektywy.
- (33) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1725 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał uwagi formalne w dniu 17 stycznia 2022 r.
- (34) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i zasad uznanych w szczególności w Karcie, w szczególności w art. 21 i 39. W związku z tym kluczowe jest, aby niniejsza dyrektywa wykonywana była zgodnie z tymi prawami i zasadami poprzez zapewnienie pełnego poszanowania, między innymi: prawa do ochrony danych osobowych, prawa do niedyskryminacji, prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, swobody przemieszczania się i pobytu oraz prawa do skutecznego środka prawnego.
- (35) Zobowiązanie do transpozycji niniejszej dyrektywy do prawa krajowego powinno być ograniczone do tych przepisów, które stanowią merytoryczną zmianę w porównaniu z wcześniejszymi dyrektywami. Zobowiązanie do transpozycji przepisów, które nie uległy zmianie, wynika z wcześniejszych dyrektyw.
- (36) Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich odnoszących się do terminów transpozycji dyrektyw do prawa krajowego, określonych w załączniku III część B,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia szczegółowe warunki, według których obywatele Unii mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami (zwanymi dalej „obywatelami Unii będącymi obywatelami innego państwa członkowskiego”), mogą wykonywać prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego.
2. Przepisy niniejszej dyrektywy nie naruszają przepisów państw członkowskich dotyczących prawa głosowania i kandydowania w wyborach ich obywateli, mających miejsce zamieszkania poza ich terytorium wyborczym.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽⁷⁾ Decyzja Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 35).

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „wybory do Parlamentu Europejskiego” oznaczają bezpośrednie i powszechne wybory przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego zgodnie z Aktem dotyczącym wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, załączonym do decyzji Rady 76/787/EWWiS, EWG, Euratom z dnia 20 września 1976 r. (zwanym dalej „Aktem wyborczym”) ⁽⁸⁾;
- 2) „terytorium wyborcze” oznacza terytorium państwa członkowskiego, na którym zgodnie z wyżej wymienionym aktem i w którego ramach zgodnie z Aktem wyborczym tego państwa członkowskiego jego mieszkańcy wybierają przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego;
- 3) „państwo członkowskie miejsca zamieszkania” oznacza państwo członkowskie, w którym obywatel Unii ma miejsce zamieszkania, lecz którego nie jest obywatelem;
- 4) „państwo członkowskie pochodzenia” oznacza państwo członkowskie, którego obywatelem jest dany obywatel Unii;
- 5) „wyborca unijny” oznacza obywatela Unii uprawnionego, zgodnie z niniejszą dyrektywą, do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim miejsca zamieszkania;
- 6) „obywatel Unii uprawniony do kandydowania w wyborach” oznacza obywatela Unii uprawnionego, zgodnie z niniejszą dyrektywą, do kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim miejsca zamieszkania;
- 7) „rejestr wyborców” oznacza oficjalny spis wszystkich wyborców uprawnionych do głosowania w danym okręgu wyborczym lub jednostce terytorialnej, sporządzony i uaktualniany przez właściwy organ zgodnie z prawem wyborczym państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, względnie rejestr ludności, o ile zawiera on informacje o uprawnieniu do udziału w wyborach;
- 8) „dzień spełnienia wymogu” oznacza dzień lub dni, od których obywatele Unii muszą spełniać przesłanki, zgodnie z prawem państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, aby w tym państwie głosować lub kandydować w wyborach;
- 9) „formalne oświadczenie” oznacza złożone przez zainteresowaną osobę oświadczenie, którego nieścisłości powodują, że osoba je składająca podlega karze zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego.

Artykuł 3

Warunki regulujące prawo głosowania i kandydowania

Osoba, która w dniu spełnienia wymogu:

- a) jest obywatelem Unii w rozumieniu art. 20 ust. 1 TFUE; oraz
- b) nie jest obywatelem państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, lecz spełnia pozostałe warunki prawa głosowania i kandydowania w wyborach, jakie odnośnie państwo członkowskie stawia swoim obywatelom,

ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim swojego miejsca zamieszkania, chyba że jest pozbawiona tych praw na mocy art. 6 i 7.

Jeżeli obywatele państwa członkowskiego miejsca zamieszkania mogą kandydować w wyborach pod warunkiem, że posiadali jego obywatelstwo przez pewien minimalny okres, to uznaje się, że obywatele Unii będący obywatelami innego państwa członkowskiego spełniają ten warunek, o ile przez wymagany minimalny okres byli oni obywatelami jednego z państw członkowskich.

Artykuł 4

Zakaz głosowania więcej niż jeden raz i kandydowania w więcej niż jednym państwie członkowskim

1. Każdy wyborca unijny wykonuje prawo do głosowania w państwie członkowskim miejsca zamieszkania lub w państwie członkowskim pochodzenia. Nikt nie może głosować więcej niż jeden raz w tych samych wyborach.
2. Nikt nie może kandydować w tych samych wyborach w więcej niż jednym państwie członkowskim.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 278 z 8.10.1976, s. 5.

Artykuł 5

Wymogi dotyczące okresu zamieszkania

Jeżeli obywatele państwa członkowskiego miejsca zamieszkania mają prawo głosowania lub kandydowania w wyborach pod warunkiem pewnego minimalnego okresu zamieszkania na terytorium wyborczym tego państwa członkowskiego, to uznaje się, że wyborcy unijni i obywatele Unii uprawnieni do kandydowania w wyborach spełniają ten warunek, o ile mieli miejsce zamieszkania w innych państwach członkowskich przez równorzędny minimalny okres. Niniejszy artykuł stosuje się, nie naruszając szczególnych warunków okresu zamieszkania w określonym okręgu wyborczym lub jednostce terytorialnej.

Artykuł 6

Brak uprawnień

1. Obywatele Unii, którzy mają miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, oraz którzy na mocy indywidualnego orzeczenia sądu lub decyzji administracyjnej podlegającej zaskarżeniu do sądu zostali pozbawieni prawa do kandydowania w wyborach na podstawie prawa państwa członkowskiego miejsca zamieszkania albo państwa członkowskiego pochodzenia, nie mogą wykonywać tego prawa w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim miejsca zamieszkania.

2. Państwo członkowskie miejsca zamieszkania weryfikuje, czy obywatele Unii, którzy wyrazili chęć wykonania swojego prawa do kandydowania, nie zostali pozbawieni tego prawa w państwie członkowskim pochodzenia na mocy indywidualnego orzeczenia sądu lub decyzji administracyjnej podlegającej zaskarżeniu.

3. Do celów ust. 2 niniejszego artykułu państwo członkowskie miejsca zamieszkania powiadamia państwo członkowskie pochodzenia o oświadczeniu, o którym mowa w art. 10 ust. 1. W tym celu państwo członkowskie pochodzenia przekazuje dostępne stosowne informacje w jakikolwiek odpowiedni sposób w terminie 5 dni roboczych od otrzymania powiadomienia lub, w miarę możliwości, w krótszym terminie, jeżeli otrzyma taki wniosek od państwa członkowskiego miejsca zamieszkania. Informacje takie mogą obejmować wyłącznie szczegółowe dane, które są absolutnie niezbędne do wykonania niniejszego artykułu, i można z nich skorzystać tylko w tym celu.

Jeżeli państwo członkowskie miejsca zamieszkania nie otrzyma tych informacji w terminie, kandydat zostanie mimo tego dopuszczony do kandydowania.

4. Jeżeli przekazane informacje podważają treść oświadczenia, państwo członkowskie miejsca zamieszkania – niezależnie od tego, czy otrzymało te informacje w terminie, czy też na późniejszym etapie – podejmuje odpowiednie działania zgodnie ze swoim prawem krajowym w celu uniemożliwienia danej osobie kandydowania w wyborach lub – jeżeli nie jest to możliwe – w celu zapobieżenia wyborowi tej osoby albo wykonywania przez nią mandatu.

5. Państwa członkowskie wyznaczają po jednym punkcie kontaktowym do przyjmowania i przekazywania informacji niezbędnych do stosowania ust. 3. Przekazują one Komisji nazwy i dane kontaktowe tych punktów kontaktowych oraz wszelkie aktualizacje lub zmiany, które ich dotyczą. Komisja przechowuje wykaz punktów kontaktowych i udostępnia go państwom członkowskim.

Artykuł 7

Pozbawienie prawa do głosowania

1. Państwo członkowskie miejsca zamieszkania może sprawdzić, czy obywatela Unii, który wyraził chęć wykonania prawa głosowania w tym państwie, nie pozbawiono tego prawa w państwie członkowskim pochodzenia na mocy indywidualnego wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym lub karnym.

2. W celu wykonania ust. 1 niniejszego artykułu państwo członkowskie miejsca zamieszkania może przekazać państwu członkowskiemu pochodzenia oświadczenie, o którym mowa w art. 9 ust. 2. W tym celu państwo członkowskie pochodzenia w odpowiednim czasie oraz w odpowiedni sposób udziela istotnych i normalnie dostępnych informacji; mogą one obejmować wyłącznie takie szczegółowe dane, które są absolutnie niezbędne do wykonania niniejszego artykułu i można z nich korzystać tylko w tym celu. Jeżeli udzielone informacje podważają treść oświadczenia, państwo członkowskie miejsca zamieszkania podejmuje właściwe działania w celu uniemożliwienia udziału odnośnej osoby w wyborach.

3. Niezależnie od tego państwo członkowskie pochodzenia może udzielić państwu członkowskiemu miejsca zamieszkania w odpowiedniej formie i w odpowiednim czasie wszelkich informacji koniecznych do wykonania niniejszego artykułu.

Artykuł 8

Prawo wyboru państwa członkowskiego miejsca zamieszkania jako miejsca głosowania

1. Wyborca unijny wykonuje prawo głosowania w państwie członkowskim miejsca zamieszkania, o ile wyrazi taką chęć.
2. Jeżeli udział w wyborach w państwie członkowskim miejsca zamieszkania jest obowiązkowy, wyborca unijny, który wyraził chęć głosowania w tym państwie członkowskim, ma obowiązek uczestniczyć w takim głosowaniu.

ROZDZIAŁ II

WYKONYWANIE PRAWA GŁOSOWANIA I PRAWA KANDYDOWANIA W WYBORACH

Artykuł 9

Wpis do rejestru wyborców i skreślenie z tego rejestru

1. Państwa członkowskie podejmują wszelkie działania niezbędne w celu umożliwienia wyborcy unijnemu, który wyraził chęć rejestracji jako wyborca, wpisania do rejestru wyborców w odpowiednim terminie przed dniem wyborów.
2. Na potrzeby wpisu wyborców unijnych do rejestru wyborców, wyborcy unijni przedstawiają te same dokumenty co wyborcy mający obywatelstwo danego państwa. Ponadto przedstawiają oni formalne oświadczenie zawierające następujące elementy:
 - a) ich imię i nazwisko, narodowość, datę i miejsce urodzenia oraz adres na terytorium wyborczym państwa członkowskiego miejsca zamieszkania;
 - b) w stosownych przypadkach – jednostkę terytorialną lub okręg wyborczy w państwie członkowskim ich pochodzenia w rejestrze wyborców, do którego wpisano ich nazwisko ostatnim razem; oraz
 - c) oświadczenie, że skorzystają oni z wykonywania ich prawa głosu wyłącznie w państwie członkowskim miejsca zamieszkania.
3. Państwo członkowskie miejsca zamieszkania może także zażądać, aby wyborcy unijni:
 - a) przedstawili ważny dowód tożsamości;
 - b) w ich oświadczeniu, o którym mowa w ust. 2:
 - (i) stwierdzili, że nie pozbawiono ich prawa głosowania w państwie członkowskim ich pochodzenia;
 - (ii) w stosownych przypadkach podali osobisty numer identyfikacyjny wydany przez państwo członkowskie pochodzenia lub państwo członkowskie miejsca zamieszkania;
 - (iii) podali rodzaj i numer seryjny dowodu tożsamości lub dokumentu podróży wydanego przez państwo członkowskie pochodzenia;
 - (iv) podali datę oświadczenia; oraz
 - (v) podali swoje dane kontaktowe, takie jak numer telefonu lub adres poczty elektronicznej;
 - c) podali datę, od kiedy mają oni miejsce zamieszkania w tym lub innym państwie członkowskim.
4. Wyborcy unijni, którzy zostali wpisani do rejestru wyborców, pozostają w nim na tych samych warunkach jak wyborcy mający obywatelstwo danego państwa aż do czasu złożenia przez nich wniosku o skreślenie z rejestru wyborców lub do czasu ich skreślenia ze względu na niespełnianie przez nich warunków wykonywania prawa głosowania. W przypadku gdy obowiązek powiadamiania obywateli o skreśleniu z rejestru wyborców wynika z przepisów prawa, przepisy te stosuje się w ten sam sposób do wyborców unijnych.
5. Na potrzeby oświadczenia, o którym mowa w ust. 2, państwa członkowskie mogą korzystać ze wzoru zamieszczonego w załączniku I.
6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania, zgodnie z art. 20, aktów delegowanych zmieniających listę przedstawioną w ust. 3 lit. b) niniejszego artykułu wyłącznie poprzez dodanie do niej nowych elementów.

*Artykuł 10***Rejestracja jako kandydat**

1. Składając wniosek o kandydowanie w wyborach, obywatele Unii przedstawiają te same dokumenty potwierdzające co kandydaci mający obywatelstwo danego państwa. Ponadto przedstawiają oni formalne oświadczenie, które zawiera następujące elementy:
 - a) ich imię i nazwisko, narodowość, datę i miejsce urodzenia, ostatni adres w państwie członkowskim pochodzenia i adres na terytorium wyborczym w państwie członkowskim miejsca zamieszkania;
 - b) oświadczenie o tym, że nie kandydują oni do wyborów do Parlamentu Europejskiego w innym państwie członkowskim;
 - c) w stosownych przypadkach – jednostkę terytorialną lub okręg wyborczy w państwie członkowskim ich pochodzenia w rejestrze wyborców, do którego wpisano ich nazwisko ostatnim razem; oraz
 - d) oświadczenie o tym, że nie zostali oni pozbawieni prawa kandydowania w państwie członkowskim pochodzenia na mocy indywidualnego orzeczenia sądu lub decyzji administracyjnej podlegającej zaskarżeniu.
2. Państwo członkowskie miejsca zamieszkania może także zażądać, aby obywatele Unii uprawnieni do kandydowania w wyborach:
 - a) przedstawili ważny dowód tożsamości;
 - b) w ich oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, podali:
 - (i) w stosownych przypadkach – osobisty numer identyfikacyjny wydany przez państwo członkowskie pochodzenia lub państwo członkowskie miejsca zamieszkania
 - (ii) rodzaj i numer seryjny dowodu tożsamości lub dokumentu podróży wydanego przez państwo członkowskie pochodzenia;
 - (iii) datę oświadczenia; oraz
 - (iv) swoje dane kontaktowe, takie jak numer telefonu lub adres poczty elektronicznej;
 - c) podali oni datę, od kiedy są obywatelami jednego z państw członkowskich.
3. Na potrzeby oświadczenia określonego w ust. 1, państwa członkowskie mogą korzystać ze wzoru zamieszczonego w załączniku II.
4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania, zgodnie z art. 20, aktów delegowanych zmieniających listę przedstawioną w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu wyłącznie poprzez dodanie do niej nowych elementów.

*Artykuł 11***Decyzja w sprawie rejestracji i środki prawne**

1. Państwo członkowskie miejsca zamieszkania informuje osobę zainteresowaną w odpowiednim czasie i przy użyciu jasnego i prostego języka o decyzji podjętej w związku z wnioskiem tej osoby o wpis do rejestru wyborców lub o decyzji dotyczącej dopuszczenia jej wniosku o kandydowanie w wyborach.
2. W przypadku odmowy wpisania do rejestru wyborców obywatela Unii lub odrzucenia wniosku obywatela Unii o kandydowanie w wyborach, zainteresowana osoba jest uprawniona do skorzystania ze stosownych środków prawnych na takich samych warunkach, jakie prawo państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przewiduje dla wyborców i osób uprawnionych do kandydowania w wyborach, którzy są obywatelami tego państwa.
3. W przypadku wystąpienia błędów we wpisie do rejestru wyborców lub na listę kandydatów w wyborach do Parlamentu Europejskiego osoba zainteresowana jest uprawniona do skorzystania ze środków prawnych na takich samych warunkach, jakie prawo państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przewiduje dla wyborców i osób uprawnionych do kandydowania w wyborach, którzy są obywatelami tego państwa.
4. Państwa członkowskie informują zainteresowaną osobę w jasny sposób i w odpowiednim czasie o decyzji, o której mowa w ust. 1, oraz o środkach prawnych, o których mowa w ust. 2 i 3.

Artykuł 12

Przekazywanie informacji

1. Państwa członkowskie wyznaczają co najmniej jeden krajowy organ odpowiedzialny za podejmowanie działań niezbędnych w celu zapewnienia, aby obywatele Unii będący obywatelami innego państwa członkowskiego byli terminowo informowani o warunkach i szczegółowych zasadach rejestracji jako wyborca lub kandydat w wyborach do Parlamentu Europejskiego.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy wyznaczone zgodnie z ust. 1 w odpowiednim czasie udostępniały zarejestrowanym wyborcom unijnym i obywatelom Unii uprawnionym do kandydowania w wyborach:
 - a) status ich rejestracji – na ich wniosek;
 - b) datę wyborów oraz sposób i miejsce głosowania;
 - c) właściwe przepisy dotyczące praw i obowiązków wyborców i kandydatów, w tym te dotyczące zakazów, niedopuszczalności łączenia funkcji oraz sankcji za naruszanie przepisów wyborczych, w szczególności dotyczących wielokrotnego głosowania;
 - d) sposoby uzyskania dalszych informacji na temat organizacji wyborów, w tym listy kandydatów.
3. Informacje na temat warunków i szczegółowych zasad rejestracji jako wyborca lub kandydat w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz informacje, o których mowa w ust. 2, udostępniane są zgodnie z wymogami jakości, które określono w art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724⁽⁹⁾, w co najmniej jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego miejsca zamieszkania.

Informacje ogólne o krajowych ramach organizacji wyborów do Parlamentu Europejskiego, w tym o warunkach rejestracji jako wyborca lub kandydat, dacie wyborów oraz sposobie i miejscu głosowania są także dostępne w co najmniej jednym innym języku urzędowym Unii, który jest powszechnie rozumiany przez obywateli Unii mieszkających na terytorium danego państwa. Państwa członkowskie mogą zwrócić się do Komisji o pomoc w takich tłumaczeniach zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2018/1724. Tłumaczenia takie mają charakter czysto informacyjny i nie wywołują skutków prawnych.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby informacje na temat warunków i szczegółowych zasad rejestracji jako wyborca lub kandydat w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz informacje, o których mowa w ust. 2, były dostępne w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami dzięki stosowaniu odpowiednich środków, sposobów i formatów komunikacji.

Artykuł 13

Mechanizm wymiany informacji

1. Państwa członkowskie wymieniają między sobą informacje, które zebrały na podstawie art. 9 i 10, z odpowiednim wyprzedzeniem przed dniem wyborów. W tym celu bez uszczerbku dla krajowych przepisów dotyczących wpisywania wyborców do rejestru i składania kandydatur państwo członkowskie miejsca zamieszkania rozpoczyna przekazywanie tych informacji państwu członkowskiemu pochodzenia nie później niż sześć tygodni przed pierwszym dniem rozpoczęcia okresu wyborczego, o którym mowa w art. 10 ust. 1 Aktu wyborczego. Państwo członkowskie miejsca zamieszkania podaje także datę rejestracji w swoim rejestrze wyborców w odniesieniu do wniosków o rejestrację złożonych po dacie transpozycji niniejszej dyrektywy. Państwo członkowskie pochodzenia stosuje zgodnie ze swoim prawem krajowym właściwe środki w celu zapewnienia, aby jego obywatele nie głosowali ani nie kandydowali w wyborach w więcej niż jednym państwie członkowskim.
2. Państwo członkowskie pochodzenia zapewnia, aby środki, o których mowa w ust. 1, nie uniemożliwiały jego obywatelom głosowania ani kandydowania w wyborach innego rodzaju.
3. Komisja zapewnia ramy wspierające wymianę przez państwa członkowskie informacji, o których mowa w ust. 1. Ramy te umożliwiają państwom członkowskim miejsca zamieszkania przekazywanie tych informacji w formie zaszyfrowanej.

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724 z dnia 2 października 2018 r. w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 1).

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych w celu określenia norm technicznych związanych z funkcjonowaniem ram, o których mowa w ust. 3 oraz zakresu odpowiedzialności i obowiązków, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 19 ust. 2.

Artykuł 14

Szczególne sposoby głosowania

Państwa członkowskie, które przewidują możliwość głosowania z wyprzedzeniem, głosowania korespondencyjnego lub głosowania elektronicznego lub internetowego w wyborach do Parlamentu Europejskiego, zapewniają dostęp do tych metod głosowania wyborcom unijnym na warunkach podobnych do tych, które mają zastosowanie do ich własnych obywateli.

Artykuł 15

Udostępnianie danych statystycznych

Państwa członkowskie umożliwiają gromadzenie odpowiednich danych statystycznych dotyczących udziału obywateli Unii, będących obywatelami innego państwa członkowskiego, w wyborach do Parlamentu Europejskiego, a gdy takie dane są dostępne, udostępniają je opinii publicznej i Komisji.

ROZDZIAŁ III

ODSTĘPSTWA I PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

Artykuł 16

Odstępstwa

1. Jeżeli w danym państwie członkowskim odsetek obywateli Unii w wieku uprawniającym do głosowania, mających miejsce zamieszkania w tym państwie, ale niebędących jego obywatelami, przekracza 20 % ogólnej liczby obywateli Unii będących obywatelami tego państwa i obywateli Unii będących obywatelami innych państw członkowskich, w wieku uprawniającym do głosowania, którzy mają miejsce zamieszkania w tym państwie, to takie państwo członkowskie może, w drodze odstępstwa od przepisów art. 3, 9 i 10:

- a) przyznać prawo głosowania tym wyborcom unijnym, którzy mają miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim przez pewien minimalny okres, który nie może być ustalony na więcej niż 5 lat,
- b) przyznać prawo kandydowania tym obywatelom Unii uprawnionym do kandydowania w wyborach, którzy mają miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim przez pewien minimalny okres, który nie może być ustalony na więcej niż dziesięć lat.

Akapit pierwszy nie narusza odpowiednich działań, które dane państwo członkowskie może podjąć odnośnie do składu list kandydatów, zwłaszcza celem zwiększenia integracji obywateli Unii będących obywatelami innego państwa członkowskiego.

Jednakże wyborcy unijni i obywatele Unii uprawnieni do kandydowania w wyborach, którzy wskutek tego, że mają miejsce zamieszkania poza państwem członkowskim pochodzenia lub z powodu okresu takiego zamieszkania nie mają w tym państwie członkowskim prawa głosowania lub kandydowania w wyborach, nie podlegają warunkom dotyczącym okresu zamieszkania określonym w akapicie pierwszym.

2. Jeżeli prawo państwa członkowskiego przewiduje, że obywatele innego państwa członkowskiego mający w nim miejsce zamieszkania mają prawo głosowania w wyborach do parlamentu narodowego tego państwa oraz mogą być w tym celu wpisani do rejestru wyborców tego państwa na dokładnie tych samych warunkach co wyborcy będący obywatelami tego państwa członkowskiego, to pierwsze z tych państw członkowskich może, w drodze odstępstwa od niniejszej dyrektywy, nie stosować art. 6–13 do takich obywateli.

3. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w terminie 18 miesięcy przed każdymi wyborami do Parlamentu Europejskiego sprawozdanie, w którym rozważa, czy odstępstwo przyznane odnośnym państwom członkowskim zgodnie z art. 22 ust. 2 TFUE jest nadal uzasadnione oraz w razie potrzeby proponuje dokonanie wszelkich niezbędnych dostosowań.

Państwa członkowskie korzystające z odstępstw na podstawie ust. 1 udzielają Komisji wszelkich niezbędnych informacji.

ROZDZIAŁ IV
PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 17

Sprawozdawczość

1. W ciągu 6 miesięcy od każdych wyborów do Parlamentu Europejskiego każde z państw członkowskich przesyła Komisji informacje na temat stosowania niniejszej dyrektywy na swoim terytorium. Sprawozdanie zawiera dane statystyczne dotyczące udziału w wyborach do Parlamentu Europejskiego, w szczególności – gdy takie dane są dostępne – udziału wyborców unijnych i obywateli Unii uprawnionych do kandydowania w wyborach, oraz podsumowanie działań podjętych w celu wspierania tego udziału.
2. W ciągu jednego roku od każdych wyborów do Parlamentu Europejskiego Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszej dyrektywy.

Artykuł 18

Ocena

W ciągu 2 lat od wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2034 r. Komisja dokona oceny stosowania niniejszej dyrektywy i sporządzi sprawozdanie oceniające postępy w osiągnięciu zawartych w niej celów. Ocena ta obejmie także przegląd funkcjonowania art. 13.

Artykuł 19

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 20

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 9 ust. 6 i art. 10 ust. 4 powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia 28 września 2025 r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 9 ust. 6 i art. 10 ust. 4, może zostać w dowolnej chwili odwołane przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 9 ust. 6 i art. 10 ust. 4 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy Rada nie wyraziła sprzeciwu w terminie 2 miesięcy od przekazania tego aktu, lub gdy, przed upływem tego terminu, Rada poinformowała Komisję, że nie wniesie sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o 2 miesiące z inicjatywy Rady.
7. Parlament Europejski jest informowany o przyjęciu aktów delegowanych przez Komisję, o wszelkich sprzeciwach wobec nich lub o odwołaniu przekazania uprawnień przez Radę.

*Artykuł 21***Transpozycja**

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują, w terminie do dnia 29 września 2027 r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wprowadzenia w życie art. 9 ust. 2 i 4, art. 10 ust. 1, art. 11 ust. 1, 3 i 4, art. 12, art. 13 ust. 1, 2 i 3, art. 14 i 15, art. 17 ust. 1. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą odczytuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Sposób dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określany jest przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego w dziedzinie objętej zakresem niniejszej dyrektywy.

*Artykuł 22***Uchylenie**

Dyrektywa 93/109/WE, zmieniona dyrektywą wymienioną w załączniku III część A, traci moc ze skutkiem od dnia 30 września 2027 r. bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego dyrektyw określonych w załączniku III część B.

Odesłania do uchylonych dyrektyw odczytuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy, zgodnie z tabelą korelacji znajdującą się w załączniku IV.

*Artykuł 23***Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 1–8, art. 9 ust. 1 i 3, art. 10 ust. 2 i art. 11 ust. 2 wchodzi w życie od dnia 30 września 2027 r.

*Artykuł 24***Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 24 czerwca 2025 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

I. NIEMCZYCKI

ZAŁĄCZNIK I

Wzór formalnego oświadczenia składanego przez wyborców unijnych

Ja, (imię i nazwisko), uroczyście i szczerze oświadczam, że:

Poniższe informacje są prawidłowe:

Obywatelstwo	
Miejsce urodzenia	
Data urodzenia	
Numer identyfikacyjny nadany przez państwo członkowskie pochodzenia (jeżeli dotyczy) (*)	
Rodzaj dokumentu tożsamości lub dokumentu podróży wydanego przez państwo członkowskie pochodzenia i numer seryjny tego dokumentu (jeżeli numer identyfikacyjny nie jest dostępny) (*)	
Adres na terytorium wyborczym państwa członkowskiego miejsca zamieszkania	
Jednostka terytorialna lub okręg wyborczy w państwie członkowskim pochodzenia, w której lub w którym wpisano mnie ostatnio do rejestru wyborców (jeżeli dotyczy)	
Telefon (*)	
E-mail (*)	

Zamierzam skorzystać z mojego prawa głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego wyłącznie w (nazwa państwa członkowskiego miejsca zamieszkania).

Mieszkam w (nazwa państwa członkowskiego miejsca zamieszkania) od (podać okres) (*)

Data (*)	
Podpis	

(*) Wypełnić wyłącznie, jeśli wymagają tego przepisy krajowe.

ZAŁĄCZNIK II

Wzór formalnego oświadczenia składanego przez obywateli Unii uprawnionych do kandydowania w wyborach

Ja, (imię i nazwisko), uroczyście i szczerze oświadczam, że:

Poniższe informacje są prawidłowe:

Obywatelstwo	
Miejsce urodzenia	
Data urodzenia	
Ostatni adres zamieszkania w państwie członkowskim pochodzenia (jeżeli dotyczy)	
Numer identyfikacyjny nadany przez państwo członkowskie pochodzenia (jeżeli dotyczy) (*)	
Rodzaj dokumentu tożsamości lub dokumentu podróży wydanego przez państwo członkowskie pochodzenia i numer seryjny tego dokumentu (jeżeli numer identyfikacyjny nie jest dostępny) (*)	
Adres na terytorium wyborczym państwa członkowskiego miejsca zamieszkania	
Jednostka terytorialna lub okręg wyborczy w państwie członkowskim pochodzenia, w której lub w którym wpisano mnie ostatnio do rejestru wyborców (jeżeli dotyczy)	
Telefon (*)	
E-mail (*)	
Od kiedy jestem obywatelem państwa członkowskiego pochodzenia (data) (*)	

Oświadczam, że nie kandyduję w wyborach do Parlamentu Europejskiego w innym państwie członkowskim.

Nie pozbawiono mnie prawa do kandydowania w wyborach w moim państwie członkowskim pochodzenia.

Data (*)	
Podpis	

(*) Wypełnić wyłącznie, jeśli wymagają tego przepisy krajowe.

ZAŁĄCZNIK III

Część A

Uchylona dyrektywa wraz z jej zmianą
(o której mowa w art. 20)

Dyrektywa Rady 93/109/WE	(Dz.U. L 329 z 30.12.1993, s. 34)
Dyrektywa Rady 2013/1/UE	(Dz.U. L 26 z 26.1.2013, s. 27)

Część B

Terminy transpozycji do prawa krajowego
(o których mowa w art. 20)

Dyrektywa	Termin transpozycji
Dyrektywa 93/109/WE	1 lutego 1994 r.
Dyrektywa 2013/1/UE	28 stycznia 2014 r.

ZAŁĄCZNIK IV

Tabela korelacji

Dyrektywa 93/109/WE	Niniejsza dyrektywa
art. 1–8	art. 1–8
art. 9 ust. 1	art. 9 ust. 1
art. 9 ust. 2, zdanie wprowadzające	art. 9 ust. 2
art. 9 ust. 2 lit. a), b) i c)	—
art. 9 ust. 3 i 4	art. 9 ust. 3 i 4
—	art. 9 ust. 5
art. 10 ust. 1 i 2	art. 10 ust. 1 i 2
—	art. 10 ust. 3
art. 11 ust. 1 i 2	art. 11 ust. 1 i 2
—	art. 11 ust. 3
—	art. 11 ust. 4
art. 12 ust. 1	art. 12 ust. 1
—	art. 12 ust. 2
—	art. 12 ust. 3
—	art. 12 ust. 4
art. 13	art. 13 ust. 1
—	art. 13 ust. 2
—	art. 13 ust. 3
—	art. 13 ust. 4
—	art. 13 ust. 5
—	art. 14
—	art. 15
art. 14	art. 16
art. 15	—
—	art. 17 ust. 1

Dyrektywa 93/109/WE	Niniejsza dyrektywa
art. 16	art. 17 ust. 2
—	art. 18
—	art. 19
—	art. 20
art. 17	art. 21
—	art. 22
art. 18	art. 23
art. 19	art. 24
—	załączniki I–IV